

SPEECH

Om te beginnen wil ik Carel bedanken voor zijn enorme inzet voor de universiteit, in velerlei rollen in een periode van ruim 40 jaar, waarvan de laatste 8 jaar als rector magnificus en voorzitter. Carel, bedankt voor de geweldige samenwerking, je aandacht voor de mens, de harmonie die je bracht, en je goede humeur. Jij stond voor de universitaire gemeenschap en voor de academische vrijheid. Ik ga je missen, zeker ook als groot verbinder van stad en universiteit. Dank je wel.

Na ruim 15 jaar gecombineerd rector-voorzitterschap, heeft Universiteit Leiden vanaf vandaag weer een pure rector magnificus. Ik vind het een enorme eer dat ik deze prachtige functie mag bekleden, na vier jaar vice-rectoraat, bij deze mooie universiteit. Met oog voor traditie en blik naar de toekomst, met een breed spectrum aan wetenschapsgebieden en onderwijsprogramma's, met geweldig gedreven medewerkers en met studenten uit binnen- en buitenland. Ik was al jong gefascineerd door wetenschap. Terwijl vriendinnen de Popfoto lazen had ik een abonnement op Natuur en Techniek. Mijn ouders hebben

niet aan de universiteit gestudeerd, maar hebben me altijd gestimuleerd. Als scholier droomde ik van een levenlang studeren om zoveel mogelijk te leren op een zo breed mogelijk terrein. Ik vind het echt geweldig dat ik me in kan zetten voor deze universiteit, voor onze universitaire gemeenschap. Voor onderwijs EN onderzoek.

Voor goed onderwijs en onderzoek op een universiteit is vrijheid van denken en spreken cruciaal. Ons motto is niet voor niets: praesidium libertatis. Goede omgang met deze vrijheid gaat verder dan alleen woorden, het vraagt een actieve houding en verantwoordelijkheid.

Het vraagt zorg dat er binnen onze muren verschillende denkstromingen aanwezig zijn, dat die elkaar tegengekomen, open staan en met respect voor elkaar, ook op social media, met elkaar in gesprek gaan. Dat is niet nieuw. Zo zorgden curatoren in de zeventiende eeuw al voor een evenwicht. Steeds als ze een rekkelijke aanstelden, zochten ze er een preciezer dogmatische denker naast, zo schrijft Willem Otterspeer, emeritus hoogleraar universiteitsgeschiedenis,

die u eerder zag optreden. Ook in het onderwijs is het cruciaal dat onze studenten kritisch leren denken en in aanraking komen met verschillende perspectieven.

Aanstaande publicatie van het rapport over academische vrijheid van de KNAW-commissie voor de vrijheid van wetenschapsbeoefening onder voorzitterschap van onze voormalig rector/voorzitter Paul vd Heijden is een mooie gelegenheid om dit verder op te pakken in onze universitaire gemeenschap.

Maar niet alleen voor vrijheid ook voor ons welzijn hebben we elkaar nodig, Wellbeing is cruciaal en daar zetten we als universiteit ons vol voor in. Bij ontvangst van zijn eredoctoraat in 1999 zei Nelson Mandela ook dat een universiteit onder andere moet zorgen voor het welzijn van mensen. Daarom ben ik heel blij met Euniwell onze Europese universitaire alliantie rond 'Well being', waar we met 6 andere universiteiten samenwerken in onderwijs en onderzoek rond thema's als population health en individual and social wellbeing. Doel van Euniwell is verbeteren van het

welzijn EN welbevinden van burgers, staf en studenten.

Wellbeing voor onze eigen studenten en medewerkers is het afgelopen jaar alleen maar urgenter geworden.

Wat me door deze crisis duidelijk is geworden is het belang van contact hebben met elkaar, zonder een scherm ertussen. Grote groepen studenten die het mentaal zwaar hebben. Die nu ook een deel van hun bildung, door sociale interactie, ontberen. En medewerkers die futloos en moe zijn omdat ze alle zeilen hebben moeten bijzetten bij de omschakeling naar online onderwijs of thuis de zorg met werk moeten combineren. Ook diegenen die aan het begin van de crisis vol energie waren.

Maar er is ook een grote lotsverbondenheid. ‘Mensen zijn groepsdieren’, zegt onze eigen hoogleraar sociale en organisatiepsychologie, Carsten de Dreu. De coronacrisis kan volgens hem zelfs tot nieuwe verbindingen en contact met elkaar leiden, Dat is bemoedigend. We voelen ons goed als we ons verbonden voelen met anderen. Het belang van sense of belonging werd ook recent benadrukt door Kerstin Perez, associate professor op MIT, op ons

diversiteitssymposium. Laten we dus vooral ook blijven omkijken naar elkaar, niemand buitensluiten. Als rector sta ik pal voor een inclusieve en diverse universitaire gemeenschap: iedereen hoort erbij.

Wat de coronacrisis ons ook bracht is een revival van de wetenschap en de wetenschapper bij het publiek en de politiek. Marion Koopmans, Frits Rosendaal (LUMC), Diederik Gommers en vele anderen met hen zijn bekende Nederlanders geworden. Wat we bij deze crisis ook zien is dat inzichten van **meerdere** wetenschappen, nodig zijn. Zowel op zichzelf als in samenhang. Veel complexe vraagstukken vragen een multidisciplinaire aanpak door onderzoekers die over de grenzen van hun vakgebied heen willen kijken en verbindingen leggen met andere wetenschappers. In Leiden zijn we een jaar geleden gestart met acht stimuleringsprogramma's, waarin over de grenzen van faculteiten heen door sterke disciplines wordt samengewerkt op zeer relevante thema's. In gesprekken en presentaties hierover zie ik heel veel enthousiasme en

inspiratie. Interdisciplinariteit is ook onderwerp van de het laatste position paper van Young Academy Leiden.

Ik ben er met hen van overtuigd dat er nog enorme kansen liggen. Voor meer en intensievere samenwerking binnen onze universiteit, met het LUMC, alsook met anderen, zoals de TU Delft en de Erasmus universiteit, en met partijen op het Leiden Bio Science Park. We willen samenwerking verder stimuleren en het voor verschillende disciplines makkelijker maken om elkaar te vinden en iets op te starten. Dat vraagt **onder meer** harmonisatie van systemen waar nodig, goede ondersteuning en onze inspanningen, zoals bijvoorbeeld samenwerking in onderzoek, onderwijs, en impact ..., op een andere manier erkennen en waarderen. Daarom ben ik zo blij met publicatie van Erkennen en Waarderen: Academia in Motion door onze stuurgroep onder leiding van twee van onze wetenschappelijk directeuren, Manon van der Heijden en Sarah de Rijcke, en de stappen die komende tijd op dat gebied gezet worden.

Al deze thema's komen alleen tot hun recht als we het samen doen. Na vandaag starten we met het formuleren van een nieuwe strategie samen met en voor de hele organisatie, voortbouwend op wat we de afgelopen jaren hebben bereikt. En dat ga ik gelukkig allemaal niet alleen doen. We hebben een nieuw College van bestuur, met nieuwe rollen en portefeuilles.

Maar, vóórdát ik het college van bestuur kort voorstel, vraag ik aandacht voor het volgende:

traditiegetrouw hebben wij ook dit jaar een bericht gestuurd naar Zijne Majesteit de Koning. Daarin lieten wij hem weten dat de universitaire gemeenschap vandaag online bijeen is om onze 446e Dies Natalis te vieren met onder andere oraties vanuit de Pieterskerk van de Leidse hoogleraren Ineke Sluijter en Carel Stolker en een eredoctoraat voor de Mozambikaanse politica Graca Marcel. Ook lieten we hem weten dat deze dies natalis carel stolker zijn rol als rector magnificus overdraagt aan Hester Bijl en dat Annetje Ottow aantreedt tegen als voorzitter van het college van bestuur. Wij eindigden het bericht welgemeend met:

De universiteit Leiden ervaart het als voorrecht met het Huis van Oranje verbonden te zijn in de persoon van haar stichter, Prins Willem van Oranje. Zijn wens de te stichten hogeschool 'een vast stuensel ende onderhoudt der vryheiyt' diende te zijn, is tot op de dag van vandaag haar richtsnoer, dit komt tot uitdrukking in haar devies Praesidium libertatis.

Was getekend : de drie leden van het college van bestuur, Bijl. Ridderbos en Stolker.

En dan... is altijd de vraag... of wij ook antwoord hebben gekregen...?

Ah, Carel!, yes, dank!!

Ik wil nu graag mijn collega's in het college van bestuur, Annetje Ottow, voorzitter, en Martijn Ridderbos, vicevoorzitter, op het podium vragen om hen nader voor te stellen.

Annetje wil je een paar dingen over jezelf vertellen en over je Leidse roots?

.....

Coronatijd is natuurlijk een ingewikkelde tijd om mensen te leren kennen. Maar wij gaan een originele, digitale manier vinden om jullie allemaal te ontmoeten de komende tijd. Jullie gaan van ons horen!

We zijn nu aan het einde gekomen van een zeer bijzondere DIES. Toch is er nog 1 persoon die ik, voordat we afsluiten het woord wil geven. En dat .. is de burgemeester van Leiden: Henri Lenferink!

++++++

Voor de afsluiting:

Misschien was het geen ideaal moment voor een afscheid, noch voor een feestelijke start. Toch had ik, als ik om me heen keek een DIES-gevoel. Ik hoop jullie ook!

Hiermee komt er een eind aan een historische DIES zonder toeschouwers in deze mooie Pieterskerk, maar met een groot publiek online. Zeer veel dank voor je digitale aanwezigheid!

Tot ziens!